

מצות חליצה פרק שנים יבמות קג.

עין משפט
נר מצוה

קצ הקיטע. דחשיב ליה מנעל מני רבי מאיר היא: יולא. בשבת:
אנפיליא של נגד. דקתני סיפא חליצתה פסולה אתאן לרבנן דפליגי
עליה דרבי מאיר בקב הקיטע אלמא דלא הו מנעל דאי רבי מאיר
כיון דקב הקיטע הוה נעל אלמא ואנעלך תחשיב לא דייק אנפיליא נמי

תהו נעל: מרסיפא רבנן. רישא
דקב הקיטע נמי רבנן ודייקי ואנעלך
תחש ודקתני קב הקיטע כשר במחופה
עור: אדחשי סיפא אנפיליא של נגד.
פסולה האי הוה ודאי דלא נעל הוה
דהא לא מגין לישמעינן חילוק בקב
הקיטע דאע"ג דמגין לאו נעל וכו"ש
האי: סיפא נמי ר' מאיר. ולא
דייק תחש ואפילו הכי של נגד לא
משום דלא מגין אכל קב הקיטע מגין
הלך אפילו אין מחופה עור כשר:
למדחסי. להחוק רגלו בקרקע:

מוטה. לאו אורחיה למדחסיה: על
ליחשא דכרעיה. שרגלו הפוך ודורס
צעליונו של רגל. ליחשא לשון לוחס
(שבת דף מו). פלנכ"א. כלומר שאינו
דורס במקום מדרס רגלו. ואע"ג
דמגן (לעיל דף קא). מן הארכובה
ולמטה כשרה התס הוא דכי נתחך
רגלו קס ליה שוק וכתמנא אחר מנעל
רגלו: דליינו שוקו אכל האי לאו רגל
הוא: והסניא כסמיכות הרגלים.
כשרה: מאי לאו דחליץ כהו איהו.
הגורל את רגלו והס עקומים:
לאחר. שרגלו ישרה: זר אובא וזר
קיפוף. צפ' אלו מגלחין (מ"ק כה):
דחלשו לדעמיה דרב אשי ואתהפוך
כרעיה: רגלים. פלט רגלים תמוג
(שמות טו). פרט. על נעלי קצין.
שפטורים מן הראייה. אלמא שוק לאו
רגל הוא: מעל רגלו. משמע מדבר
שהוא על רגלו מדלג כתיב וחלצה
נעלו מרגלו: שמע מינה. ממתני'
דקא מכתר מן הארכובה ולמטה:
האי אסתורא. ט' קביל"א המפסקת
צין שוק רגל: עד ארעא נחיש. ואין
עוד פרק אחר למטה הימנה בעקב:
דנדי כרעא. השוה ועומד למוול
קף הרגל לאו מעל הוא וככרעא
דמי: וצניסיה היואלס מנין רגליה.
אלמא ירכיס נמי מיקרו רגל:
נולעס עקביה צירוכוסיה. והולך
יוא מנין רגליה ממש ויינו דכתיב
מנין רגליה: לא עשה רגליו. לא
הסיר שער זקן התחמון: להסך
אס רגליו. מי רגלים. אלמא ירכיס
רגל מיקרו: אך מסין הוא אס
רגליו. צנגלון מלך מואב כתיב:
צין רגליה. צין ירכומיה שכל עליה
קיסרל ונתכוונה כדי לייגעו: כרע
נפל שבת. שבעה כתיב בקרא:
רעה

(א) מ"ק כא. (ב) שבת סה:
יואל עה: (ג) מ"ק כה:
ע"ש, (ד) מוגיה ג. ד. ערכין
ט; (ה) ופ"י מוספות
מנחות ג. ד"ה הא
דענדלא, (ו) ג"ל רב אשי
אמר וביא בערכין יע: על
מקון, (ז) לעיל יא: וכו',
(ח) הירוש' י: מיר כג,
(ט) שם ע"ש, (י) יחזקאל
טו, (יא) דברים כה,
(יב) ופ"י רש"י בערכין יע: על
מנח"ל היטב, (יג) כמנחות
קכ: (יד) ופ"י קטל,
(טו) ופ"י מ"ש שבעות ל.
ד"ה מנח"ל ומ"ס זבחים טו.
ד"ה מושב, (טז) ופ"י דרין
ט: ד'.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה האי אסתורא
קבילא וכו'. ע"י מנחות לג
ע"ש רש"י ד"ה אסתורא
אם ע"ש במו"ס ד"ה
קיצור בסוף הדפוס:

הגהות הב"ח

(א) בני והתלם מניחות
הרגלים מאי לאו:
(ב) תוס' ד"ה והחלצה
וכי' והיא ד"ה לעיני
יס: (ג) ד"ה קב הקיטע
ד"ה צנפיליא דר"ה:

לעני רש"י

פלנכ"א. קרש.
קביל"א [קביל"א].
קרול.

מוסף רש"י

הובא בעמוד קודם

תוס' חד מקובאי

עומד בין יושב בין
מוטה החולצת מן הסומא
חליצתה כשרה. אבל אם
חליצה במנעל הנפחת
שאינו חופה את רוב
הרגל בסנדל הנפרס שאינו
מקבל את רוב הרגל
ובסמיכות הידים ובאנפיליא
של בגד החולצת הלא
חליצתה פסולה והוא
דקתני הכא החולצת לקטן
חליצה פסולה דמשמע
פוסלת מן האחים דלא
לאו חלכתה הוא דק"ל כרבנן
דאמרי אין חליצת קטן
כלום ובאנפיליא של בגד
פליגא דשמואל ר"א
בפ' כל הגט לר"א
אינה פוסלת מן האחים
ולשמואל פוסלת. ופסק
הרמב"ם כ"א דאינו פוסל
אבל בסנדל של עץ
ובסנדל הנפרס ובמנעל
הנפחת שאינו חופה
רוב הרגל פסלה
הרב ז"ל חליצה פסולה
ופוסלת מן האחים אע"ג
דקתני להו בבבירא כי
הדדי: והא דקתני בקב
הקיטע חליצתה כשרה
לאו הלכה היא אא"כ
מחופה עור ובמקו דקתני
חליצה כשרה אסור לחליץ
בו דירידיה הוא מאן
דכתיב לכתולה כדאיחא
לקמן ובסנדל של שם
ושל סוב דקתני חליצתה
כשרה אלא אמר סנדל
החפור בפשתן אין חולצין
בו משום דכתיב ואנעלך
תחש:

(א) בין עומד בין יושב בין מוטה והחולצת
מן הסומא חליצתה כשרה אבל במנעל
הנפרס שאין חופה את רוב הרגל בסנדל
הנפחת שאינו מקבל את רוב הרגל ובסמיכות
הידים ובאנפיליא של בגד החולצת מן הקטן
חליצתה פסולה קב הקיטע מני רבי מאיר
היא דתנן ה' הקיטע יוצא בקב שלו דברי רבי
מאיר ר' יוסי האוסר באנפיליא של בגד אתאן
לרבנן אמר אב"י מרסיפא רבנן רישא נמי
רבנן וירישא במחופה עור אמר ליה רבא
אבל אין מחופה עור מאי פסול אי הכי ארתני
סיפא באנפיליא של בגד ליפלוג ברידה
בד"א במחופה עור אבל אין מחופה עור
פסול אלא אמר רבא מדרישא רבי מאיר
סיפא נמי רבי מאיר האי מגין והאי לא מגין
אמר אמימר והאי מאן דחליץ צריך למדחסיה
לכרעיה אמר ליה רב אשי לאמימר והתניא
בין עומד בין יושב בין מוטה אימא ולעולם
דדחים לכרעיה ואמר אמימר האי מאן
דמסגי על ליחשא דכרעיה לא חליץ אמר
ליה רב אשי לאמימר והתניא סמוכות
הרגלים (א) לאו דחליץ בה איהו לא דיהוב
ליה לאחר וחליץ אמר רב אשי למאי דקאמר
אמימר (ב) לאו בר אובא חליץ ולא בר קיפוף
חליץ: מן הארכובה ולמטה כו': ורמינהי
רגלים (ג) פרט לבעלי קבין שאני הכא
דכתיב (ד) מעל רגלו אי הכי למעלה מן
הארכובה נמי מעל ולא מעל דמעל אמר
רב פפא שמע מינה האי (ה) איסתורא עד
ארעא נחית דאי סלקא דעתך מיפסק פסיק
הוה ליה איהו מעל ושוקא מעל דמעל
(ו) אמר רב אשי אפילו תימא מיפסק פסיק
כל דבהדי כרעא ככרעא דמי: מן הארכובה
ולמעלה: מתיב רב כהנא (ז) ובשליחה
היוצאת מבין רגליה אמר אב"י בשעה
שכורעת לילד גועצת עקביה בירכותיה
ויולדת ת"ש (ח) לא עשה רגליו ולא עשה
שפמו (ט) לישנא מעליא תא שמע (י) ויבא שאול
להסך את רגליו לישנא מעליא ת"ש (יא) אך
מסיך הוא רגליו בחדר המקוריה לישנא
מעליא (יב) בין רגליה כו' לישנא מעליא אמר
רבי יוחנן (יג) שבע בעילות בעל אותה רשע
באותו היום שנאמר (יד) בין רגליה כרע
נפל שבת בין רגליה כרע נפל באשר
כרע שם נפל שדוד והא קא מתהניא
רעה

בין עומד בין יושב. וא"ת ומהיכא ק"ד לפסול יושב וי"ל משום
דאמר לקמן (דף קז קח). דהויא כגמר דין ואמרינן דפרק
שבעת העדות (שבעות דף ל: ושם) בשעת גמר דין ד"ה דיינים זשיבה
וצעלי דינין צעמדה ומהאי טעמא צעינן לקמן (דף קח). עמידה
לכתחלה דל"ל רבי חייא צמי עומדי
לל"א שפי' צקונט' ועוד דכתיב ועמד
ואמר ומיהו עיכובא ליכא מדלג
כתיב ועמוד ויאמר אכל ועמד ואמר
אינו אלא סיפור דברים צעלמא והכי
נמי מפרש במסכת מועד קטן
(דף כה. ושם) גצי מנין לקריעה
מעומד אכל ועמדו שני האנשים אע"ג
דלא כתיב ועמדו היינו לפי שאין
כתיב שם מעשה אחר כך אכל כהא
אחר ועמד כתיב המעשה ואין כהא
אלא סיפור דברים צעלמא כהא
(א) ועמדו וקדשו (ב) ועמדה ונשאת והא
דדרשינן צספרי ועמד אין דברים
הללו אלא צעמידה אומר רבינו
יהודה דשמא לכתחלה צעי הכי
כדפרישית (ג) והחולצת מן
הסומא חליצתה כשרה. וא"ת מהיכא
ק"ד למעוטי סומא וי"ל מדכתיב
לעניי חוקנים וה"ל דה"ה (ד) לפני
יבס א"ר משה דכתיב וירקה צפניו
דהוי כמו לעניו קמ"ל דלא:
(ה) הקיטע מני רבי מאיר היא.
דחשיב מנעל ממה שאין רגלים
לעשות: באנפיליא שאי
בגד אתגז ארבנן. דלא חשיב
מנעל מבגד כיון דאין רגליות לעשות
כן וה"ה אנפיליא הקשה ר"ת דהכא
משמע דר' יוסי לא חשיב קב הקיטע
מנעל מדמוקי צרייחא דמכשרא ליה
לחליצה כר' מאיר דוקא וכן משמע
צפרק כמה אשה (שבת דף סה: ושם)
ואילו צפרק צתרא דיומא (דף עג: ושם)
אמרינן דקב הקיטע צין לר' מאיר
צין לרבי יוסי מנעל הוא וטעם דר'
יוסי גבי שבת דלמא מיפסק ושהו דר'
לאיתי' ד' אמות צרה"ר ועוד קשיא
דהכא שרינן של שם לחלוץ וצפרק
צתרא דיומא (שם) אמרינן אני ראימי
את רבי יהושע צן לוי שילא כסנדל
של שם ציה"כ וצשמעתי מדמי
יה"כ לחליצה: מאן דכתיב ע"ל
דיחשא דכרעיה ר"ל חליץ. פ"י צקונט'
שאין זה קרוי רגל כיון שהפוסל כל
שוק ידיה נמי לא מיקרי מעל רגלו
אכל היכא שנקטעה רגלו שוקו היינו
מעל רגלו דכיון דקודם קטיעה היה
שוקו מעל רגלו אחר קטיעה נמי קרינא
מעל רגלו וענין זה פ"י מאן אחד
ור"ס פ"י טעמא דלא חליץ מאן דמסגי
על ליחשא לכרעיה דלא מני שפיר
למדחסיה לכולי כרעיה אארעא לפי
זה נמי אתי שפיר הא דגרע מקיטע
דקיטע דחיס שפיר כוליה שוקיה
אארעא מתוך פירושם משמע דפשיטא

ל א מ"י פ"ד מהלכות
יבום הלכה ו טו"ש"ע
אה"ע סימן קטט צפירות
מדר חליצה ספיף פד:
לא ב מ"י שם הלכה ח
טו"ש"ע שם שכלכות
חליצה ספיף מן ויבסדר
חליצה ספיף מן:
לב ג מ"י שם הלכה יח
טו"ש"ע שם ספיף כז:
לד ד מ"י שם הלכה טו
טו"ש"ע שם ספיף י
וסימן קסו ספיף ג ויבסימן
קסט צפירות מדר חליצה
ספיף ט וספיף ל:
לה ה מ"י פ"ט מהל'
שבת הלכה טו סמג
לאוין קט טו"ש"ע א"ח
סימן שא ספיף טו:
לה ו מ"י פ"ד מהלכות
יבום הלכה יט סמג
עשין קט טו"ש"ע אה"ע
סימן קסט ספיף כז
צבגה"ה:
לו ז מ"י שם הלכה יז
טו"ש"ע שם ספיף יא
ויבסדר חליצה ספיף נא
וצפירות מדר חליצה ספיף
סג:
לז ח מ"י שם טו"ש"ע שם
צב"ל חליצה ספיף לד:
לא ט מ"י פ"ב מהל'
מוגיה הלכ' א סמג
עשין רכז רכח נטט:

תורה אור השלם

1. שלש רגלים תהג לי
בשנה: שמות כג די
2. ונגשה יבמתו אליז
לעלי וחקנים ויחלצה
נגעלו מעל רגלו וירקה
בצניו וינתנה ואמרה
בהי יעשה לאיש אשר
לא יבנה את בית אחיו:
דברים כה ט
3. ובשליחה היוצת
מבין רגליה ובקביה אשר
תלך כי תאכלם בחסר
כל פסתר במקצור
ויבמזק אשר יציק לך
איבך בשעריך:
דברים כה ט
4. ומפשת בן שאול
יך לקראת המלך ולא
עשה רגליו ולא עשה
שפמו ואת בגדיו לא
כבס למן היום לכת
המלך עד היום אשר בא
בשלום:
5. ויבא אל גדרות הצמח
על הדרך וישם מערה
ויבא שאול להסך את
רגליו ויך ויבא ויגשיו
בקרבתו המערה שביבי:
שמואל א כד ג
6. והוא יצא ועבדיו באו
ויראו ויחזו ויחזו
ועליו גלגלות ואמרו
אך מסיך הוא את רגליו
בחדר המקרה:
7. בין רגליה כרע נפל
שכב בין רגליה כרע נפל
אשר כרע שם נפל
שופטים ה כו

תוספות ישנים

קב הקיטע דאמר חליצה
כשרה אלמא חשיב ליה
מנעל מני ר' מאיר דלא
צעינן דומיא דתחש שאו
של עור דתן הקיטע יוא
שבת (נכבז ג' דברי ר"מ)
חלפיליא של נגד (חלפיליא
סאלה) אלמא צעין דומיא
דתחש של עור ור"א קשה
רישא לטפא ור"ת אמאי
לא פריך ה"ג עלה
דמתמינן דקתני באנפיליא
חליצתה פסולה אלמא צעינן
דומיא דתחש והדר מי
סנדל של עץ חלפיליא כשרה
אלמא לא צעי דומיא דתחש

(א) נראה דל"ל ועל נמי שפירש"י בשבת ובי' ומשוי הוא הקשה ר"ת י"ל צדמ"ת יומא דף פג עמ' עולה וכוין שאסור ללכת צו ציבור וכו'.